

Q&A: SUP-direktiivi

Huom. Vastaukset perustuvat käytössä olevaan tietoon 29.3.2021. SUP-direktiivin toimeenpanoon liittyy useita avoimia kysymyksiä, joihin odotetaan viranomaisten linjauksia. Q&A-materiaalin on tehnyt Suomen Pakkauskiekkä RINKI Oy:n SUP-ryhmä.

Mikä on SUP-direktiivi ja mitä tuotteita se koskee?

SUP-direktiivillä (SUP=single-use plastic) tarkoitetaan tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämistä koskevaa direktiiviä (2019/904/EU), [EUR-Lex - 32019L0904 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat tietyt kertakäyttömuovituotteet, kaikki oxo-hajoa vasta muovista valmistetut muovituotteet sekä kaikki muovia sisältävät kalastusvälineet. Direktiivi edellyttää tuoteryhmästä riippuen eri toimia: kulutuksen vähentämistä, tuotekielloja, tuotteiden merkintävaatimuksia, tuotteiden ominaisuuksiin liittyviä vaatimuksia sekä ns. laajennettua tuottajavastuuta ja valistustoimenpiteitä.

Mitä SUP-direktiivillä tavoitellaan?

Direktiivin tavoitteena on vähentää roskaantumista ympäristössä, erityisesti merialueilla, edistää kiertotaloutta ja yhtenäistää tuotesääntelyä EU:n sisämarkkinoilla. SUP-direktiivin alkuperäinen tarkoitus oli vastata globaaliin merien muoviroskaantumisongelmaan kohdistamalla toimia tiettyihin, rannoilta eniten löydettyihin muovituotteisiin, mutta se on laajentunut koskemaan kertakäyttötuotteita yleisesti.

Mitä kustannuksia SUP-direktiivistä on syntymässä?

Direktiivin vaatimuksista syntyvät kustannukset vaihtelevat tuoteryhmittäin, koska vaatimukset eri tuoteryhmille vaihtelevat. Kustannuksia aiheuttavat suorien tuotekiellojen ja kulutuksen vähentämisen ohella esim. tuotteiden merkintävaatimukset, ns. ”laajennettu tuottajavastuu” eli vaatimus vastata myös tiettyjen julkisten alueiden roskaantumiskustannuksista, tuotevaatimukset, kuten vaatimus muovikorkin pysymisestä kiinni juomapakkauksessa jne.

Onko kansainvälinen etäkauppa SUP-direktiivin vaatimusten piirissä?

SUP-vaatimukset (merkinnät, tuotevaatimukset jne.) koskevat myös rajat ylittävän etäkaupan kautta Suomeen päätyviä tuotteita. Suomen ulkopuolelta toimivat verkkokaupat ovat jätelain muutosten myötä tulossa pakkausten tuottajavastuun piiriin ja näin ollen SUP-direktiivin ns. laajennettu tuottajavastuu (julkisten alueiden roskaantumisen siivous) koskee myös etäkauppaa. Ulkomaalaiset etämyyjät voivat hoitaa tuottajavastuovelvoitteet Suomessa liittymällä tuottajayhteisöön tai nimeämällä valtuutetun edustajan hoitamaan vastuita.

Mitä tuotteita SUP-direktiivi kielteää?

Direktiivin mukaan seuraavien kertakäyttöisten muovituotteiden markkinoille saattaminen on kielletty 3.7.2021 alkaen: vanupuikot, ruokailuvälineet, lautaset, pillit, juomien sekoitustikut, ilmapallojen varret, vaahdotetusta polystyreenistä valmistetut elintarvikkepakkaukset (astiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka on tarkoitettu syötäväksi välit-

tömästi, syödään tavallisesta astiasta ja ovat valmiita syötäväksi ilman lisävalmistamista), vaahdotetusta polystyreenistä valmistetut juomapakkaukset, ml. niiden korkit ja kannet, vaahdotetusta polystyreenistä valmistetut juomamukit, ml. niiden korkit ja kannet.

Poikkeuksena edelliseen ovat sellaiset pillit ja vanupuikot, jotka kuuluvat lääkinällisistä laitteista annettujen direktiivien soveltamisalaan.

Direktiivin kieltää myös kaikkien oxo-hajoavasta muovista valmistettujen tuotteiden saattamisen markkinoille 3.7.2021 alkaen.

Mitä tuotteita merkintävelvoite koskee?

Merkinntät on laitettava seuraaviin tuotteisiin ja pakkauksiin:

- Kaikkiin kertakäyttöisiin juomamukeihin, joiden valmistuksessa on käytetty muovia sekä kokonaan muovista valmistettuihin kertakäyttöisiin juomamukeihin (merkintä painettava tai kaiverrettava itse mukiin).
- Filterillä varustettujen savukkeiden askeihin ja kartonkeihin.
- Kosteuspyyhepakkauksiin (sekä henkilökohtaisen hygienian hoitoon että kotitalouskäyttöön tarkoitettujen esikostutettujen pyyhkeiden pakkauksiin).
- Tamponi- ja terveysidepakkauksiin, joiden pinta-ala ylittää 10 cm²

Merkintävaatimukset koskevat 3.7.2021 alkaen markkinoille saatettavia tuotteita.

Miten merkintävaatimuksen piiriin kuuluvat tuotteet on merkittävä?

Merkintä koostuu kuvasta (kilpikonnasymboli) ja kuvan alla olevasta tietotekstistä, joka kertoo, että tuotteessa on muovia. Merkinntän tekstin on oltava kaikilla kansallisilla kielillä eli Suomessa suomeksi ja ruotsiksi. Monikielisessä merkinnässä kuvaosaa ei tarvitse toistaa, mutta tekstikäännosten on sijaittava kuvan läheisyydessä.

Kullekin tuoteryhmälle on oma merkintä, jolla tuotteet (juomamukit) ja pakkaukset (suodattimelliset tupakkatuotteet, kosteuspyyhkeet sekä terveysiteet ja tamponit) on merkittävä. Yksityiskohtaiset ohjeet merkinnöistä löytyvät täytäntöönpanoasetuksesta, jota sovelletaan Suomessa sellaisenaan:

[EUR-Lex - 32020R2151 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Huomaa myös asetuksen oikaisu:

[EUR-Lex - 32020R2151R\(01\) - FI - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Merkintäpiktogrammit löytyvät komission sivuilta kaikkien jäsenmaiden kielillä:

[SUPs marking specifications \(europa.eu\)](#)

Merkintävaatimukset koskevat 3.7.2021 alkaen markkinoille saatettavia tuotteita. Merkinntän saa kuitenkin kiinnittää tarrana tuotteisiin, jotka saatetaan markkinoille ennen 4.7.2022.

Saako ennen 3.7.2021 varastossa olevat kiellettävät tai merkitsemättömät tuotteet myydä loppuun?

Varastossa olevat kiellettävät tai merkitsemättömät tuotteet, jotka on saatettu markkinoille ennen 3.7.2021, voidaan myydä/käyttää loppuun. Varastojen myynnille ei ole asetettu takarajaa. Markkinoille saattamisen määritelmä SUP-direktiivin yhteydessä on vielä epäselvä ja tähän odotetaan komission linjauksia.

Esim. kaupan yritykset saavat myydä Suomessa sekä omassa varastossa, että myymälässä olevat, sinne ennen 3.7.2021 hankkimansa (tuotteen omistus vaihtunut) kertakäyttöiset muovituotteet, joiden myynti on kertakäyttömuovidirektiivin mukaan joko kiellettyä tai niissä ei ole 3.7.2021 alkaen vaadittavaa kilpikonnamerkkiä. Myynnille ei ole määräaika.

Mitä tarkoitetaan kansallisella kulutuksen vähentämisellä?

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavia toimenpiteitä, joilla vähennetään kunnianhimoisesti ja pysyvästi tiettyjen (direktiivin liite A-osa) kertakäyttöisten muovituotteiden kulutusta. Toimenpiteillä on päästävä näiden tuotteiden kulutuksessa mitattavissa olevaan määrälliseen vähennykseen vuoteen 2026 mennessä vuoden 2022 tasoon verrattuna.

Mitä tarkoitetaan ”tarvittavilla toimenpiteillä” kulutuksen vähentämiseksi?

Toimenpiteisiin voivat kuulua mm. kansalliset kulutuksen vähentämistä koskevat tavoitteet, uudelleenkäytettävien vaihtoehtojen tarjoaminen, taloudelliset kannustimet (esim. ei tarjota ilmaiseksi kertakäyttöistä muovituotetta kuluttajalle), sekä tähän tarkoitukseen tehdyt sopimukset. Toimenpiteet voivat vaihdella riippuen kyseisten tuotteiden ympäristövaikutuksista niiden elinkaaren aikana, myös silloin, kun ne päätyvät roskana ympäristöön. Kaikkien toimenpiteiden olisi oltava oikeasuhteisia ja syrjimättömiä.

Jäsenmaat päättävät itse toimenpiteistään ja tällä hetkellä Suomessa tarkastelun alla on toteuttaa kansallinen kulutuksen vähentäminen ensisijaisesti vapaaehtoisella Green Deal-sopimuksella.

Mitä ongelmia liittyy SUP-direktiivin toimeenpanoon?

Suurimmat ongelmat direktiivissä liittyvät sen huonoon valmisteluun, mikä näkyy epäselvinä määritelmänä ja ennen kaikkea ohjeistuksen viivästymisenä. Direktiivi hyväksyttiin kesällä 2019 ja vielä tällä hetkellä on epäselvää, miten muovi ja muovituote määritellään. Tämä aiheuttaa luonnollisesti valtavia haasteita toimijoille, ottaen huomioon, että ensimmäiset toimenpiteet (kiellot ja merkintävaatimukset) tulisi olla voimassa 3.7.2021.

Lisähaasteita tuo myös se, että direktiivi ei anna realistisia vaihtoehtoja tuotteille, joihin se kohdistaa toimenpiteitä. On epäselvää, mitä tuotteita voidaan tulevaisuudessa käyttää erilaisen määrän muovia sisältävien tuotteiden tilalla esimerkiksi elintarvikkeiden take away -pakkaamisessa, kun tiedetään, että kaikkea ei pysty korvaamaan uudelleenkäytettävillä pakkauksilla.

Mikä viranomaistaho valvoo SUP-direktiivin velvoitteiden toteutumista?

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on valvova viranomainen koskien tuotekieltoja ja tuotemerkintöjä. Ylitarkastaja **Tiia Salamäki**, tiia.salamaki (at) tukes.fi, p. +358 29 5052 632

Pirkanmaan ELY-keskus on valvova viranomainen koskien SUP-direktiivissä määritellyjä tuottajavastuita. Ylitarkastaja **Tuomo Aunola**, tuomo.aunola (at) ely-keskus.fi, p. +358 29 5036 319

Mikä viranomaistaho neuvoo SUP-direktiiviä koskevissa asioissa?

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on valvova viranomainen koskien tuotekieltoja ja tuotemerkintöjä. Ylitarkastaja **Tiia Salamäki**, tiia.salamaki (at) tukes.fi, p. +358 29 5052 632

Pirkanmaan ELY-keskus on valvova viranomainen koskien SUP-direktiivissä määritellyjä tuottajavastuita. Ylitarkastaja **Tuomo Aunola**, tuomo.aunola (at) ely-keskus.fi, p. +358 29 5036 319

Ympäristöministeriö valmistelee SUP-direktiivin täytäntöönpanoa Suomessa. Lainsäädäntöneuvos **Katariina Haavanlammi**, katariina.haavanlammi (at) ym.fi, puh. 0295 250 072

Ohjelmapäällikkö **Merja Saarnilehto**, merja.saarnilehto (at) ym.fi, puh. 0295 250 259

Mistä löytyy lisätietoa SUP-direktiivistä?

Ympäristöministeriön sivuilta [Kertakäyttömuovien kulutuksen rajoittaminen - Ympäristöministeriö](#)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin sivuilta [Kertakäyttöiset muovituotteet SUP - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

EU komission sivuilta [Single-use plastics \(europa.eu\)](#)